

KLASSEKAMPEN

Utgitt av © Klassekampen AS.
Ettertrykk og elektronisk videre distribusjon
forbudt uten etter særskilt avtale.

Ansvarlig redaktør: Mari Skurdal
Administrerende direktør: Harald Fougner
Nyhetsjef: Ida Søraunet Wangberg
Nyhetsjef: Lars Vegstein
Kulturredaktør (fung.): Sara Hegna Hammer
Utenriksredaktør: Ole Øyvind Sand Holth



Klassekampen arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen.



Klassekampen følger retningslinjene i Redaktørplakaten, der det blant annet står: «En redaktør skal alltid ha frie mediers ideelle mål for øye». Se www.nored.no/redaktoeransvar/redaktoerplakaten.

LEDER

STENGT DØR I RUSOMSORGEN

Regjeringen la fredag fram den lenge bebudete rusreformen, med en rekke tiltak for å forebygge og behandle rusavhengighet. Arild Knutsen, som i en årrekke har kjempet for rusmiddelbrukeres rettigheter, sa til Klassekampen at han var fornøyd med flere av tiltakene, blant annet forslaget om å fjerne egenandelen hos fastleger for rusmiddelavhengige. Å kreve at regjeringen skulle gå inn for avkriminalisering av narkotika, som mange av kritikerne gjorde fredag, er derimot litt for mye forlangt,

”

Pris vektet høyere enn kvalitet.

ettersom det er stikk i strid med landsmøtevedtak både i Ap og Sp og politikken de gikk til valg på. Narkotika skal fortsatt være forbudt i Norge, men rusavhengige skal få påtaleunntakelse. Regjeringen vil komme med en ny samlet straffebestemmelse til våren, som vil gi politiet større handlingsrom for å slå ned på narkotikakriminalitet, noe det er bredt flertall for i Stortinget, ettersom Frp og KrF også er sterke motstandere av avkriminalisering av narkotika.

Samtidig som regjeringen bebuder at rehabiliteringstilbud til rusavhengige skal styrkes, må en rekke institusjoner med heldøgns plasser stenge dørene fordi Helse Sør-Øst har sagt opp avtalene. Det gjelder blant andre Kvinnekollektivet Arken, Sauherad Samtun, Frelsesarmeens behandlingssted i Fetsund, fire av Tyrili-stiftelsens behandlingssteder, Veslelien i Ringsaker, som drives av Kirkens Bymisjon, og Renåvangen i Rendalen, som legges ned etter 37 års drift. Resultatet av anbudsrunderen, der pris vektet høyere enn kvalitet, er kutt på over 100 døgnplasser, 15 prosent færre enn i dag, ifølge Altinget. Det legges også opp til kortere behandlingstid, inntil tre, seks eller ni måneder, mot dagens tolv måneder, med mulighet for forlengelse. Inger Lise Hansen, generalsekretær i rusfeltets samarbeidsorgan, paraplyorganisasjonen Actis, sier til Altinget at anbudet til Helse Sør-Øst er i strid med regjeringens egen politikk, der det tidligere er lovet en utvidelse av døgnkapasiteten.

Rusbehandling nytter, men tar tid, skriver psykologspesialist Tina Avantis Johnsen i Dagens Medisin. Ved å legge opp til færre døgnplasser og kortere behandlingstid står vi i fare for å få flere svingdørspasienter, som aldri får en skikkelig mulighet til å komme ut av livsødeleggende rusmiddelavhengighet.

Björgulv Braanen

NATURLIGVIS

De grønne fyrtårnene gir oss mer enn vi tror.

Verdien av et tre



NATURLIGVIS

Stefan Sundström, Anna Blix, Kathrine Kinn, Frans-Jan Parmentier, Anne Sverdrup-Thygeson og Alexander H. Sandtorv skriver fra naturen på mandager.



Stefan Sundström



Anna Blix



Kathrine Kinn



Frans-Jan Parmentier



Anne Sverdrup-Thygeson



Alexander H. Sandtorv

Fra stuevinduet mitt, midt i Oslo, har jeg utsikt over nabolaget. Hvis jeg stiller meg i vinduskarmen og strekker meg på tærne, kan jeg kanskje skryte av å ha fjordgløtt, men det er ikke natur som

dominerer fra utsiktspunktet mitt. Jeg ser naboblokkene, svart asfalt og den ganske triste luftegården til Oslo fengsel. Og midt i denne asfaltjungelen står et av mine favoritttrær i livet. Det er en stor, gammel alm. Stammen buer seg elegant oppover, deler seg i mindre og mindre greiner, før den lager et høyt tak over gata. Fra fengsels luftegård tror jeg dette treet er det eneste grønne man kan se. Treet strekker greinene sine over den grå betongmuren, og nå om høsten faller de gule bladene ned over gata, fortauet og luftegården. Dette gamle treet har langsomt blitt bygget inn mens byen har utviklet seg rundt det. Nå står det alene og sperrer halve fortauet og halve sykkelstien. Midt i alt det grå lyser det opp som et grønt fyrtårn, et signal fra en annen dimensjon. Det er lett å overse det når man haster forbi, på vei til jobb eller barnehagen, men det er et essensielt element for at vi skal trives, vi som bor her i området.

Det er ikke bare jeg og fengselsfuglene som bor i by. Mer enn halvdelen av menneskene i verden bor nå i by. Innen 2050 vil dette tallet være to tredjedeler. Byer kan gjøre det lettere å kutte klimagassutslipp fordi du har det du trenger nær deg. Det er likevel viktig å merke seg at det ikke er hvor du bor som bestemmer hvor store utslipp du har – det er hvor mye du tjener. Samtidig kan byene i seg selv være helsefeller for oss på grunn av klimaendringene. Det er økt lokal luftforurensing i byer, hetebølgene slår hardere i den svarte og grå jungelen, og ekstrem nedbør er vanskeligere å ta unna i områder der bakken er hermetisk stengt av asfalt, betong og brustein. Da er trærne viktige.

Trærne i byen, som det jeg kan se fra vinduet mitt, er ikke bare en liten lomme av ro og farge i et grått bylandskap. Urbane grønne områder og urban vegetasjon er løsninger på noen av de problemene som oppstår når mange mennesker bor tett sammen på et sted.

Norsk institutt for naturforskning, Nina, har kartlagt og verdsatt trærne

i fire byer i Norge. En av disse byene er Oslo, som er hjem for over 700.000 mennesker, men også huser over 600.000 trær innafor byggesonen. Og disse trærne gjør en enorm jobb for oss. De står der i bakgårder, parker, alleer og barnehager. Og de jobber hardt. Oslos trær tar opp karbon som tilsvarer utslippene til 13.655 bensinbiler i året. De suger opp en milliard liter vann, som ellers kunne belasta avløpsnettverket ytterligere enn det er i dag. Og de er anslått å fjerne over 300.000 kilo forurensing fra lufta, hvorav over 9000 kilo fint svevestøv. De 600.000 trærne i Oslo bidrar med økosystemtjenester som forskerne beregner til å være verdt 223 millioner kroner i året.

Ninas forskning har også vist at trærne i Oslo er viktige i hetebølger. Den rekordvarme sommeren 2018, da Oslo hadde 40 dager med temperaturer over 30 grader, gjorde bytrærne at noen steder var opp til ti grader kjøligere enn steder med asfalt. I snitt hadde noen bydeler i Oslo vært tre grader varmere under denne hetebølgen hvis det ikke var for bytrærne.

Byene våre blir varmere enn landskapet rundt. Når snøen ligger fin og hvit i Groruddalen, blir den til grå slaps i indre by. Og når hetebølgene treffer, blir bykjernen enda varmere enn områdene rundt. Asfalt og betong gir ikke den avkjølede effekten trær og andre planter gir. Der bladenes vannfordampning gir kjølede effekt, tar mørk asfalt og betong opp varmen fra sola, og avgir den som en varmeflaske gjennom natta.

Vi mennesker trenger natur rundt oss. Det har vi visst lenge. Hippokrates, de gamle romerne, munkene som bygde de første hagene, alle hadde en idé om at vi trengte å være nær naturen for å ha det godt. Våre dagers forskning viser det samme. En kjent studie viste at bare det å se på et tre fra et sykehusvindu, istedenfor å se på en murvegg, gjorde at kirurgipasienter kom seg fortere.

«Selv en menneskeskapt park med maskinklippa plen gir verdi»

Natur er nemlig ikke bare den urørte villmarka langt unna menneskelige inngrep. Mange naturnobber får høyt blodtrykk av tanken på at folk kaller det å gå på en tre meter bred grusvei gjennom områder som i stor grad består av trærplanta av mennesker, for å være i naturen. Men selv et tre i en asfaltert gate, en menneskeskapt park med maskinklippa plen og et blomsterbed med meitemark og skruketroll gir

verdi. Vi kan ikke alle sammen dra ut i villmarka for å få lavere hjerterytme, redusert stress, mindre angst og mange av de andre beviselige fordelene vi får av å være i nærheten av natur.

Ikke alle har muligheten til å være i villmarka, og villmarka trenger ikke alle drar dit hele tida. Derfor er lommene av natur i byen så utrolig viktige, særlig når enda flere skal bo i byene framover. Ta en ekstra titt på

trærne neste gang du går forbi. Ikke bare gir de oss reine verdier i form av temperaturregulering, vannhåndtering og luftrensing. De er også ganske pene der de står, og minner oss på at naturen finnes rundt oss bare vi ser etter.

Anna Blix
Biolog og rådgiver i Rødt
annablix@gmail.com



ILLUSTRASJON: KNUT LØVÅS, KNUTLVAS@GMAIL.COM



PÅ TEPPE

Sydenpils

«**Gardermoen**: Mann tok seg inn på restaurant og **tappet øl til seg selv**», melder VG.

Med så dyr øl er det verdt å spare noen kroner med selvbetjening.

Mediebølge

Bilaget skriver at Italias statsminister Giorgia Meloni «ikke er komfortabel med en fri presse som går regjeringen **etter i svømmende**».

For en gangs skyld kan vi være enige med ytre høyre.



La Meloni ro

Gøy i helga I

Bergens Tidende skriver at en bobil «blåste av gårde, veltet og **tok fyr**».

Mang en sliten utelivsdronning kan kjenne seg igjen.

Gøy i helga II

«Geir brukte 20 år på å bygge **«Heidi»** – på sekund **var ho borte**», skriver NRK.

Hun tok vel en annen fyr.

Dårlig løsning

NTB melder: «Feilen er rettet: **Color Line-passasjerene er på vei i land i Oslo**».

Virker som feilen vedvarer.

Åpenbart

VG skriver også om «**13 tegn** på at du **ikke lenger er forelsket**».

Tegn én: Du åpnet den saken.

Gode navn

I Kvinner og klær sak om **usunt syltetøy** snakker de med **ernæringsfysiolog Trine Sundfør**.

teppet@klassekampen.no

DAGENS SUKK

Håp heter den lille fjæren som kildrer deg i bringen

Hauk